

27. veljače 2019.

Prijetnje demokraciji na internetu - Izbori članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske 2019.

- Preporuke Gonga -

1. RIZIK

Nedovoljna koordinacija tijela javne vlasti oko pitanja prijetnji kibernetičkoj sigurnosti izbora

PREPORUKE za odgovorne institucije:

- a. Organizirati javnu tematsku sjednicu o kibernetičkoj sigurnosti, koja bi, među ostalima, uključila Nacionalno vijeće za kibernetičku sigurnost, Državno izborno povjerenstvo (DIP), Agenciju za zaštitu osobnih podataka, Agenciju za podršku informacijskim sustavima i informacijskim tehnologijama
- b. Napraviti temeljitu procjenu rizika i objaviti preporuke za izbore za Europski parlament 2019.
- c. Tijekom 2019. napraviti evaluaciju provedbe izbora za EP u svibnju i, s obzirom na rezultate evaluacije, napraviti opći Akcijski plan za kibernetičku sigurnost u izbornom kontekstu, koji se na sveobuhvatan način bavi najnovijim izazovima digitalnog doba

2. RIZIK

Regulacija medija i društvenih mreža po pitanju dezinformacija koja bi bila ili nedovoljna ili pretjerana ili neprimjerena

PREPORUKE:

- a. Kako bi se izbjegle loše prakse reguliranja, koje bi mogle rezultirati urušavanjem sloboda medija, potrebno je uključiti relevantne stručnjakinje i stručnjake u proces formiranja zakonskih akata za suzbijanje dezinformacija (npr. Hrvatsko novinarsko društvo, Fakultet političkih znanosti, Pravni fakultet, ustavnopravni stručnjaci/kinje, ljudskopravaške organizacije), tj. povećati participativnost procesa donošenja odluka
- b. Na temelju preporuka iz EU Akcijskog plana za suzbijanje dezinformacija, pokrenuti sveobuhvatne edukativne kampanje medijske pismenosti za građanke i građane uoči izbora za EP
- c. Na temelju istih preporuka EU-a, pružiti podršku (uključujući i financijsku) nezavisnim stručnjakinjama i stručnjacima, neprofitnim medijima i fact-checkerima u otkrivanju dezinformacijskih političkih kampanja

GONG je Centar znanja u području građanskog aktivizma i izgradnje demokratskih institucija društva u okviru Razvojne suradnje s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva. Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost GONG-a i nužno ne izražava stajalište Nacionalne zaklade.

GONG je korisnik operativne potpore - strukturne podrške europskim think-do-tanks u cjelini „Demokratska i građanska participacija“ u sklopu programa Europa za građane.

Sufinancira Europska unija u okviru programa Europa za građane

3. RIZIK

Netransparentno financiranje oglasa na društvenim mrežama, uključujući i rizik od financiranja oglasa iz inozemstva, što je u Hrvatskoj zabranjeno zakonom

PREPORUKE:

- a. Aktivno pratiti primjenu EU kodeksa dobre prakse u suzbijanju dezinformacija
- b. Državno izborno povjerenstvo treba proaktivno pristupiti komunikaciji s Facebookom i drugim društvenim mrežama i digitalnim platformama - kontaktiranje i informiranje o trenutno važećim regulativama (Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, npr.) na teritoriju Hrvatske
- c. Državno izborno povjerenstvo treba redovito provjeravati [Facebookovu obećanu Galeriju oglasa](#), koja je najavljena zahvaljujući traženju brojnih zainteresiranih aktera europskog civilnog društva, kao i [nezavisne alate za transparentnost oglašavanja](#) te uspoređivati te podatke s podacima iz financijskih izvještaja stranaka
- d. U obrascima za izvještavanje i uputama o financiranju izborne promidžbe, Državno izborno povjerenstvo treba naglasiti da je oglašavanje na društvenim mrežama medijsko oglašavanje i kao takvo treba biti posebno iskazano
- e. DIP treba pilotirati svoju aplikaciju za transparentno prikupljanje i objavljivanje podataka o financiranju (prihodima i rashodima) političkih aktivnosti na europskim izborima te omogućiti zainteresiranima korištenje API funkcije, posebno u odnosu na preliminarne izvještaje

4. RIZIK

Zloupotrebe osobnih podataka birača i birača s ciljem utjecaja na rezultate izbora putem mikrotargetiranja i netransparentnih praksi korištenja osobnih podataka birača/ica

PREPORUKE:

- a. Po uzoru na Preporuke Europske komisije od 12.9.2018. i na npr. talijansko i francusko regulatorno tijelo za zaštitu osobnih podataka na nacionalnoj razini, AZOP bi trebao donijeti set općenitih preporuka i uputa o korištenju osobnih podataka birača i biračica u kontekstu izbora, s posebnim fokusom na oglašavanje na društvenim mrežama i prakse mikrotargetiranja, a koje bi bile usmjerene na tijela javne vlasti, marketinške agencije, digitalne platforme, društvene mreže i političke stranke (ili dopuniti [postojeću preporuku](#) za politički marketing)
- b. S obzirom na dosadašnje prakse kršenja osobnih podataka građanki i građana kroz mikrotargetiranje na društvenim mrežama, AZOP bi trebao posebnu pažnju posvetiti monitoriranju rada Facebooka, Twittera i drugih platformi odnosno društvenih mreža u kontekstu izbora za Europski parlament, a u koordinaciji s drugim regulatornim tijelima za zaštitu podataka na razini EU

GONG je Centar znanja u području građanskog aktivizma i izgradnje demokratskih institucija društva u okviru Razvojne suradnje s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva. Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost GONG-a i nužno ne izražava stajalište Nacionalne zaklade.

GONG je korisnik operativne potpore - strukturne podrške europskim think-do-tanks u cjelini „Demokratska i građanska participacija“ u sklopu programa Europa za građane.

Sufinancira Europska unija u okviru programa Europa za građane

- c. AZOP treba u kontekstu nadolazećih izbora za Europski parlament zastupati stav da je potrebno povećati jurisdikciju lokalnih (nacionalnih) regulatornih tijela u slučajevima zloporabe osobnih podataka građana/ki na društvenim mrežama u političkim kampanjama. Naime, regulatorno tijelo u zemlji u kojoj je sjedište Facebooka (Irska) nema kapacitet za pokrivanje problema kršenja osobnih podataka u nacionalnim okvirima poput hrvatskog te AZOP povećanje jurisdikcije može zagovarati na razini tijela kao što je European Data Protection Board koje donosi preporuke o provođenju GDPR-a na Europskoj razini, a gdje ima svog predstavnika. Trenutni sustav koordinacije nacionalnih regulatornih tijela ne daje dovoljnu slobodu AZOP-u da radi izravni nadzor nad poslovanjem tvrtki kao što je Facebook u slučaju da se Facebook ne pridržava zaštite osobnih podataka hrvatskih građana/ki i zbog toga je važno omogućiti AZOP-u mogućnost provjere toga koliko se društvene mreže pridržavaju GDPR-a
- d. AZOP bi trebao organizirati i okrugli stol/edukaciju za aktore političkih stranaka, ali i donositeljice odluka u kontekstu zloupotrebe osobnih podataka građana/ki za političke kampanje te utjecaju ovakvih praksi na demokratske procese
- e. AZOP treba provesti edukacije javnosti o zloupotrebama osobnih podataka u kontekstu izbora

GONG je Centar znanja u području građanskog aktivizma i izgradnje demokratskih institucija društva u okviru Razvojne suradnje s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva. Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost GONG-a i nužno ne izražava stajalište Nacionalne zaklade.

GONG je korisnik operativne potpore - strukturne podrške europskim think-do-tanks u cjelini „Demokratska i građanska participacija“ u sklopu programa Europa za građane.

Sufinancira Europska unija u okviru programa Europa za građane